

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fill. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.

Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

DR. FRANCISY LAJOS.

Társzerkesztő:

DR. KASZALA JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 13 sz.

Hirdetések árai: Egy három hasábos petit sor ára 16 fill. Többszöri közlésnél árkedvezmény. ::

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fillér.

A földbirtok proletárjai.

Annak a sajátságos társadalmi irányzatnak, amely az osztóigazsággal ellentétben a földi javakban jóformán csak a társadalom legértékeltenebb rétegeit akarja részeltetni, a mely nem vesz tudomást a magyar értelmiség nap-nap után növekvő nyomoráról, hanem a Krisztusi szeretet tanait félremagyarázva két szobás villákat épít alföldi kubikosok részére, már is meg van egy áldozata: a gazdatiszt.

Soha Magyarországon annyi kenyérszűz nem volt, mint mostanában. A földbirtokosok egymásután undorodnak el a birtokkezeléstől s vagy kiadják azt bérbe, vagy pedig rábizzák egyik-másik parcellázó bankra. Ha aztán ez veszi kezelés alá a birtokot, annak a vége az, hogy egy-két gazdatiszt állás nélkül marad s mehet a maga szak-képzettségével legjobb esetben műtrágya vigének, vagy vármegyei díjnoknak.

Ez a helyzet Magyarországon. A társadalmi irányzat elsorvaszt lasként egy művelt középosztálybeli réteget, a melynek nagy történelmi

és gazdasági multja van s a mely a kenyérhez való jogot egyetemi nivójú kiképzetés árán szerzi meg.

Sajnos, sem a tradíció, sem a multbeli érdemek, sem pedig a jövőben erre az osztályra váró nagy feladatok a pusztulás folyamatát nem tartóztathatják fel, mert ezidőszerint az állam nem ér rá törődni a gazdatisztok sorsával. Ezzel szemben még a terézvárosi demokraták is szinte követelik, hogy a magyar mezőgazdaság térjen át az intenzívításra, hogy a magyar mezőgazdaságba vigyék belé a modern szellemet, a haladást: azokról azonban megfelekeznek, a kik e haladásnak ősidőktől fogva fáklavivői voltak.

Pedig olyan kevés az, amit a gazdatisztok kérnek. A közelmultban került ismét napvilágra egy, a földművelésügyi miniszteriumhoz intézett kérvény s ebből látjuk, hogy a gazdatisztok nagyon is számoltak a mai demokratikus irányzattal és korántsem követelik azt, hogy a szertelen birtokfeldarabolásoknak gátat vessenek, hanem mindössze azt kérik, hogy a telepítés és parcellázás fölött az állam gyakoroljon felügyeletet s így jövőben a parcellázások ne le-

gyenek spekuláló bankügyletek, hanem az egészséges birtokmegosztásnak az előmozdítói.

Kérik a többek között azt is, hogy a parcellázási műveletek alkalmazásával úgy, amint azt egy időben az állam tényleg tervezte, az apró birtokok közé ékeljenek be példaadó középirtokokat is. Hiszen úgy is siratjuk a középirtokos osztály pusztulását. Valamiképen fel kellene tehát támasztani azokat az ősi verandás kuriákat, amelyek felé bizalommal tekintett a legszegényebb ember is, néha még nagyobb bizalommal, mint a nagyurak kastélya felé, a mely a szürdalmányos atyafiak előtt akárhányszor csak a képviselőválasztások idején tudott kinyitni. Természetesen ezeket a középirtokokat azok kezére kell juttatnunk, — s ez volna tulajdonképpen egyetlen kérelem, ami a gazdatisztok érdekében való — a kik a példaadó birtokkezeléshez értenek, akik részint egy-néhány iskola elvégzése, részint hosszas gyakorlat útján sajátítják el a modern mezőgazdálkodást.

Szerény kérelem biz' ez nagyon. De vajjon kitelhetik-e valamilyen követelésféle egy olyan társadalmi

„A NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

Amerikai verseny.

Akármenyire hivatkozik is az amerikai a maga demokrata voltával, mégis mohó gyönyörűséggel olvassa a milliomosok belső családi életéről, szívügyeiről a lapokba kerülő pletykákat s gyermekies őszinteséggel örül, ha arról értesül, hogy valakinek ismét sikerült elesipni valamelyik milliomos fiát vagy leányát s ily módon könnyű szerrel bejutni a legfelsőbb szűz annyira irigvelt társaságába, melyet ő az élet szinte elérhetetlen vég céljának tekint.

Úgyszólván nemzeti szerenestlenség számba megy, ha valamely európai mágnás szerenestlensen elhalász innen egy-egy dúsgazdag örökösöt; bár a közvélemény, ha ugyan a lapok közleményeit a közvélemény megnyilatkozásának szabad tekinteni, állandó és szinte szeretetteljes figyelemmel kíséri, hogy mint szerenestlenség milliómosnőnek odaát az udvarok légkörében a dolga.

Mennyivel nagyobb és általánosabb aztán az öröm, mikor viszont arról értesül a nép, hogy egy amerikaiak sikerült egy külföldi

előkelőség millióit a házasság intézménye révén elkaparítani s ideplántálni.

Az a szerelmi história pedig, amelyet most tárltak a nagy lapok olvasóik elé, alkalmas arra, hogy az amerikaiak nagy részének keblében büszkeséggel vegyes boldogságot keltsen.

Ez a szerelmi történeteske semmivel sem izgatóbb vagy fordulatosabb gazdagabb ugyan mint akármelyik papírkosárba való novelláska; de nevezetessé teszi, hogy a hőse egy labdázó bajnok, aki sporterényeivel hódította meg egy rendkívüli szépség szívét s nyerte el a kezét és a kövér pénzes zacskóját. A csattanója pedig a történetnek, hogy a derék fiu egy idegen ország leggazdagabb leányát nyerte ki magának, az örvendező olvasó tehát szinte érzi azt a jó friss pénzszagot, mely a benne rejlő erkölcsi tanulság mellett feléje áramlik.

Az csak természetes, hogy a történetnek mottója, erkölcsi tanulságra is van, amely nélkül egyenes erkölkestelenség lenne egy szerelmi történetet Amerikában kinyomtatni.

A tanulság pedig —

De hát ne kezdjük végén a dolgot.

E romantikus kis történetben rejlő morális lecke annyira nyilvánvaló, annyira szinte toledően kidomborodó, hogy sértés volna fel-

nem tételezni, hogy az olvasó végül úgy is rájön, ha nem rájuk is mindjárt a szájába.

Tehát:

Volt egyszer egy amerikai fiu (a neve franciás ugyan nagyon, de az nem csökkent heti a dícsőségét) aki ragyszerűen tudott játszani. A labdázás volt az eleme; rugni mesésen tudott; futni úgy, hogy jobban senki se; a verekedésben pedig párját találni nem lehetett. Szóval bálványa és büszkesége volt a tudományos egyetemnek. Az előkelő Yale egyetemé a dícsőség, hogy hősnöket, *John Lorget de Salles*, falai között látta, mialatt a sportnak szinte valamennyi ágában aratta diadalait.

John Lorget de Saulles-nek nevét különben csupa szeretetből amerikaiasan Jack de Saullesre rövidítették, egyetemi évei alatt rendkívül sokat tanult, mi által nemesak a labdázásban, de az úszásban és evezésben is kivált, úgy annyira, hogy tanulóársai a legnagyobb tisztelettel és büszkeséggel tekintettek fel az ő Jackjükre.

Jacket egyetemi tanulmányainak illetlen való befejezése után a sors szele levitte valahová Chilibe, melyről a mi hősnök eddig csak annyit tudott, hogy az egy sárga csik a Dél-Amerikai ábrázoló mappán.

osztálytól, amely nap-nap után a legnagyobb aggodalommal van eltelve jövő sorsa iránt. A gazdasági helyzete földesurával szemben amúgy is bizonytalan.

Alkottak ugyan azelőtt 10 esztendővel ezelőtt valamilyen gazdasági jogviszonyt szabályozó törvényt, de hát ez még „tervezet” korában is rossz volt s a törvényhozási tárgyalások közben annyira kireperáltak, hogy azóta a magyar gazdasági kar érdekeit képviselő országos egyesület minden évben legalább két-három kérvényt nyújt be az illetékes miniszteriumhoz, hogy a törvényt vagy módosítsák, vagy helyezték hatályon kívül. Erre sem igen reagálnak felülről.

S éppen ezért a gazdaságok már régen beletörődtek abba, hogy a földbirtokossal való viszony továbbra is bizonytalan fog maradni. Ámde ennek a bizonytalanságnak egy ideig meg volt az az ellenszere, hogy a gazdaságot esetleg más birtokon kaphatott állást, a hol jobban megbeesülnek képességeit. Most azonban ez a reménységük is tűnőfélben van. Hiszen ma holnap alig akad földbirtok, a melyik gazdaságot alkalmasz tud, vagy akar. Így tehát a gazdaságok részére tényleg nem marad más, mint bizakodni abban, hogy ha minden kötél szakad, a rokonság csak szerez egy megyei díjnoki állást, a mi éppen elég az éhenhaláshoz.

Nagyon jó volna tehát, ha a magyar törvényhozás figyelme nem csak a hangosan kérő osztályok felé fordulna, hanem gondolna a földbirtok proletárjaira: a gazdaságokra is és támogatná őket törekvéseik megvalósulásában.

Santiagoóban, ahol mint mérnök megtelepedett, nagy szeretettel és szívélyességgel látták a fiatal amerikai, akinek egyéni szeretetreméltósága utat nyitott neki a legjobb chili társaságban.

A Jack felsőbbsege persze itt is kitűnt mindenütt mihelyt játékokra labdázásra s hasonló időtöltésre került a sor; s meghívták a legelőbb santiagoói kaszinó által rendezett atletikai versenyeken való részvételre.

A versenyeknek legnevezetesebb pontjai az úszó verseny volt, melyet Valparaiso mellett egy kies oceáni fürdőhelyen szoktak tartani. E versenyeknek temérdek nézőjük akadt: s különösen a hölgyek tanúsítottak irántuk rendkívüli érdeklődést.

A sportnak a délamerikai hölgyek is lelkes hívei, s a sportnagyságok az ő szemükben rendszerint ép oly félistenek, mint odaát a rajongó naiv leányszívek előtt a nagy írók és művészek és egyéb hírességek.

A tengerparton apró sátraeskákban zsolyékban ezrével ültek ilyenkor a hölgyek, izgatottan lesve a verseny lefolyását. De tán egysé volt köztük annyira izgatott mint *Senorita Blanca Erazzuriz*, az országnak egyik legszebb és határozottan leggazdagabb leánya,

A húskérdés.

Még mindig tart a tülekedés a magyar állattenyésztés érdekei mellett, még mindig sápióznak az argentinai hús után, amittől pedig már Bécs is megdörögött, még mindig akadnak olyanok, akik készek diadalkaput felállítani a Romániából, Szerbiából, legújában Bulgáriából beeresztendő vágó állatok részére, pedig azóta már bekövetkezett a szarvasmarha és sertés árak lényeges esökkenése is, amit persze a fogyasztóközönség észre nem vehetett, mert hiszen minálunk a hús árak nem függenek az állatáraktól, hanem csakis a mészárosok és hentesek önkényétől.

Azóta még jelentékenyebb esemény is történt, ami észre téríthette volna a magyar gazdák ellenségeit, nevezetesen a közelmúltban publikálták az országos statisztikai hivatalnak az országos állatszámjáról készült adatait. Nos, ezek az adatok kétségtelenül beigazolják azt, hogy a magyar állattenyésztés ha nem is fejlődött valami túlságosan, de nem is esökent, úgy számban, mint pedig súlyban elegendő magyarországi vágó állat áll a fogyasztók rendelkezésére, semmi szükség sincs arra, hogy különösen a keleti államok silány vágó állatait beereszték, mert a magyar állattenyésztés amint lépést tudott tartani eddig is a fogyasztással, úgy lépést fog tartani ezután is.

Különösen a szarvasmarhatenyésztés fejlődött igen öröndetesen, a szarvasmarha állomány nemesak számbelileg szaporodott, de ama körülményről fogva, hogy a hizlalásra kevésbé alkalmas s nem tejlő fajtaikat csaknem kiszorította egész országból a nagyobb testű, hizékonyabb és jól tejlő nyugati fajta, ezáltal igazán nagy mennyiségben megszáporodott a fogyasztóközönség rendelkezésére álló húsananyag. Szabad-e tehát ilyenkor, ha csak egy kicsit szem előtt tartjuk a magyar mezőgazdaság érdekeit, követelni azt, hogy a keleti országok folyton betegséggel fertőzött silány szarvasmarhát beboesássák Magyarország területére?

Nem, határozottan nem szabad. Azok, akik ilyesmit kívánnak, azok okulhattak volna abból, hogy mit jelent itt az ország fogyasztására nézve a legutóbb Romániából beesempesztett száj- és körömfájás járvány. Egész vármegyék, egész járáások álltak zár alatt, a legtöbb állatvásárt nem lehetett itt megtartani s addig, míg az állatforgalmi korlátozások

érvényben voltak, tényleg valóságos husinség uralkodott Magyarországon.

Most, hogy a korlátozások megszűnőben vannak, már is határozottan esökentek a vágó állatok árai. Igaz, hogy a fogyasztóközönség nem tud erről, mert sajnos a mészárosok és henteseknél az olesó hús fogalma már évek óta ismeretlen. De bezzeg próbálnának nekik a hatóságok konkurenciát teremteni, bizonyosan észre vennék a fogyasztóközönség is az árak esökkenését.

Erre azonban ne igen számítsunk. A szociális érzés hiánya miatt csak igen kivételes helyeken rendszabályozzák meg a közvetítőket. Nagyon ritka város az, ahol hatósági hússzéket állítanak fel. Ámde majd minden városban szidják a gazdákat, holott ők igazán nem okai semminek.

A Magyar gazdaságközönségre nézve pedig nem marad más hátra, minthogy a saját egyesített erejével védekezzen. Ezt meg is tette kezdettől fogva, legutóbb pedig a Magyar Gazdaszövetségnek nyílt alkalma erőteljesen tiltakozni a bulgáriai állatbehozatal ellen. A Gazdaszövetség kívánatosnak mondotta ki, hogy Bulgáriával kereskedelmi szerződést kössünk, ámde csak úgy, ha az élő állatbehozatal nem engedik meg ebből a keleti országból sem.

A Magyar Gazdaszövetség a bulgáriai élő állatbehozatal tiltását szintén igen jelentős dolognak tartja, mert hiszen tudja azt, hogy a Balkán államok az egymásközötti forgalomban nem igen tartják respektusban a vámsorompókat és ha Bulgáriából megengedik az élő állatbehozatalt, a behozott állatok között bizonyosan több lesz a román és szerb marha, mint a bulgáriai. De különben is állategészségügy szempontjából Bulgária nem áll a többi Balkán államok nivåja fölött. A Magyar Gazdaszövetség ez akciójának támogatására felkérte a többi gazdasági társaságokat is.

Ezt a támogatást a szövetség megkapja minden igazságosan dolgozó embertől annyival is inkább, mert rideg számadatok igazolják, hogy nálunk vágó állat és hús van elegendő bőven s állatállományunknak betegségekkel való újabb megfertőzését csakis a fogyasztóközönség siratná meg, melyet a húskérdés mizériáinak súlyos terhétől fölshabadítani óhajtunk.

egyetlen gyermeke egy hallatlanul gazdag özvegynek. A *Senoritanak* volt oka az izgalomra. E verseny kimenetelétől függött, hogy mikor fognak az ő mennyegzőjét hirdető harangok megcsendülni.

A bájos delnő ugyanis elígerte volt a kezét és a milliót bizonyos *Juan Bricaros* nevű előkelő chili fiatal úrnak, az ország egyik legjelesebb sportbajnokának, de azzal a feltétellel, hogy *Juan* az év három főversenye közül legalább kettőben elnyeri a bajnokságot. Az elsőben, a golfon, két hónappal ezelőtt már elvitte volt a koszorút, s ha az úszóversenyben is győz, a harmadik már fölösleges, mert akkorra boldog pár lesz belőlük.

Ám *Juan* ezuttal elbukott.

Elbukott, mert emberére akadt a mi Jackünkben, aki irtóztatos erőfeszítéssel bár, de egyötöd másodpercet hamarabb ért a célhoz. Vagy két inasnyi különbség lehetett a két versenyző között, de ez a két inasnyi előny milliókat jelentett, hogy egy szerető szivecskéről ne is beszéljünk.

Természetes, hogy a *Senorita* bemutatatta a győztes amerikai magának. Ez ugyan nem volt teljesen illő dolog a chili társadalmi felfogások szerint; de annyi

millió hozományra támaszkodó hölgy bátran fittyet hányhatott a társadalmi felfogásnak.

A találkozás rendkívül szíves volt. Az egész világ tudta, hogy *Juanra* nézve mit jelentett volna a győzelem s így persze *Jack* is.

Jack a diadal mámorában azt hitte, hogy most már könnyen kiűtheti *Juant* a nyeregéből s hevesen kezdett udvarolni a *Senoritanak*; aki szívesen fogadta az új hős hódolatát, bár természetesen *Juan* maradt azért a komoly vőlegényjelölt.

Juan ugyanis a harmadik versenyben, az urlovasokéban, egyszerűen nyerhetetlen volt. Ő volt az ország legkiválóbb urlovasa, akinek nimbuszát megtépni a leghetlenebb dolog volt a világon.

Juannak tehát nem lehetett oka a félelemre: ha *Jack* meg is tépte kissé a lábujjait, azért a bukás csupán némi halasztást jelentett a cél előtt.

Jack sok minden szép dolgot megtanult az egyetemen, csak lovagolni nem.

Különben, ha tudott volna is, mit ért volna vele?

Juant az ország legkiválóbb urlovasai sem tudták mégcsak megközelíteni is, de feltéve,

Közgazdasági egyetem.

Rég nem részesítette az ország oly általános helyeslésben a kormány valamely elhatározását, mint azt, mellyel a két új tudományegyetem felállítását bejelentette. A kultusz miniszter ezzel a lépéssel a tudománynak két új műhelyét szervezi Magyarországon, melynek feladata leendő előbbre vinni azt a nagy kulturális munkát, melynek eredményei nemzetünk jövőjére és európai pozíciójára kiváló hatással vannak.

Az új egyetemek felállítása iránti elhatározás bizonyítéka annak, hogy a tudomány nálunk abban a megbecsülésben részesül, mint a többi nyugateurópai országban és hogy a magyarságnak a kultúra iránti nagy igényeit az eddig a fővárosban központosított legfelsőbb oktatás nem elégítheti ki.

A két új egyetem felállításával azonban csak meglévő kulturális állapotokat fejlesztünk, de nem mutatunk új irányokat, nem nyitunk új lehetőségeket a nemzetnek, hogy a produktív termelés terén fejtesse ki erőit és a nagy világversenyben mint tényező helyet foglaljon.

Ha vizsgáljuk a gazdasági téren való elmaradásunk okait, nem vonhatjuk kétségbe, hogy azok egyike abban keresendő, hogy nemzeti intelligenciánk nem bír azokkal az ismeretekkel, melyek ma a gazdasági élet vezetéséhez szükségesek. Innen van az a nyugati államokkal szemben határozott inferioritásunk, mely nálunk mindenütt észlelhető, ahol az ország gazdasági érdekei mérlegeltek és eldöntöttek és innen van az, hogy társadalmunkból hiányzik az irányításnak és ellenőrzésnek az a képessége, mely más államokban a végrehajtó hatalomnak gazdasági kereskedésekben szükségszerűen előírja a követendő utat.

Érezhető ez parlamentünkben, érezhető azoknak a tárgyalásoknak folyamán, melyeket külállamokkal folytatunk gazdasági szerződések megkötése tekintetében, érezhető mindenütt a hivatalokban, de érezhető maguknál a termelő ágaknál is, ahol az a kezdeményezés, céltudatos keresztülvétel, melyet nagy közgazdasági tudás és magas közgazdasági szempontok nyújtanak, kielégítőnek nem mondható.

Bizonyára minden téren vannak egyes kiváló férfiak — parlamentben, miniszteriumban, iparvállalatok élén, mezőgazdaságunk körében, — kiknek alkotó ereje legyőzi a nehézségeket és kik uttörő munkát végeztek Magyarországon. Ezek azonban kivételek; a

hogy győz: jelentette volna ez, mint a tündérmesékben — a hercegnő kezét? Hiszen az a kikötés csak a Juannak szólhatott, aki szintén dúsgazdag és előkelő emper volt, de nem a világnak, legkevésbé pedig egy jött-ment vagyontalan amerikaiak.

Jack azonban nem azért amerikai, hogy nehézségek vagy ilyen tekintetek elijesszék. A mikor ő meglátta a Senoritát, már föl is tette magában, hogy ez a szép leány és a hozomány az övé lesz és annak így kellett lennie.

Hevesen kezdte csapni a szelet, aminek azonban az a váratlan eredménye lett, hogy mikor egy napon tisztelegni akart ő nagyságának, azzal a hírrel lepték meg a szolgálk, hogy a Senorita elutazott a mamájával és Juan úrral Peruba.

Jack nem ijedt meg.

— Annál jobb gondolta magában, majd visszajön az őszi versenyekre. Addig legalább lesz időm megtanulni lovagolni.

És Jack nekilátott a tanulásnak, igazi amerikai ambícióval, szorgalommal és kitarással, a siker biztos tudatában.

A versenyekre csakugyan megjötték a Senorák.

művelt középosztályból melyre az ország szellemi vezetése háramlik, hiányzik a közgazdasági érzék és közgazdasági ismeret. Természetesen ennek káros következménye az is, hogy hiányzik a rokonszenv nálunk, az erkölcsi megbecsülés, a közgazdasági alkotások iránt, mert hiszen nem ismerik jelentőségüket, nem ismerik a munkát, a mit a nemzeti termelés érdekében kifejtettek.

Hogy ez így van, ennek korántsem az intelligencia hiánya az oka. Elsősorban talán történeti okokra vezethető vissza; a nemzet századokon át kénytelen volt erélyét alkotmánya függetlenségének védelmére összpontosítani. Gazdasági kérdésekkel alig foglalkozott. Ez a multban még valahogy lehetséges volt, de ma, mikor az egész világ küzdelme gazdasági téren dől el, amikor a nyugati államok egész szervezete, hadserege, tengerészete, külügyi képvisellete elsősorban gazdasági céloknak szolgál, kétségtelen, hogy nekünk is egész erőnket ide kell koncentrálni, ha teljesen elmaradni nem akarunk.

Ennek a domináló érületnek tulajdonítható az a szerencsés körülmény, hogy a különböző termelési ágak egyesültek egy óhajban: egy közgazdasági egyetem kreálása iránt. Legyen az országnak egy tudományos intézete, ahol a gazdasági és szociológiai tudományok mint önálló cél műveltetnek, nem mint a jogi tudomány mellék tárgyai, hanem mint öncél egy gazdasági szelleműl áthatott társadalom teremtésére és nevelésére.

Mit jelentene az, ha Magyarország intelligenciájának egy jó része több éven át a földművelés, kereskedelem és ipar legmagasabb kérdéseivel foglalkozna és az európai és világ-gazdaságot áttekintő nagy ismeretekkel lépne ki az élet porondjára. Ha megismerné azokat a vámpolitikai, közlekedésügyi, iparpolitikai, mezőgazdasági nagy kérdéseket, melyekről ma az egyetemet végzett embernek fogalma sincs. Milyen haszon volna ez a birtokosra, a közhivatalnokra, a törvényhozóra, iparosra és kereskedőre és milyen átforgalmazása volna az egész közéletünknek!

Hogy elérjük ezt a célt, melyet magunknak a magyar társadalom transformálást illetőleg kitűztünk, egyetemre van szükség. A kormány meg lehet győződve arról, hogy az a költség, melyet az egyetem igényel a nemzeti ügynek adminisztrálásában, a termelés jobb vezetésében sokszorosan fog visszatérülni és egy új, jobb jövőnek segít az alapját megvetni.

Érdekes olvasmány lenne kétségtelenül a nagy verseny leírása: de bennünket csak az eredmény érdekelt, mely ugyan mi lehetett volna más, mint hogy a Jackünk igazi huszáros bravúrral úgy lefőzte a győzhetetlen Juant, hogy nemesak ő, de az egész ország tán még ma sem ocsudott fel meglepetéséből.

Juan nem mert a menyasszonya színe elé kerülni; annál gyakoribb és szivesebben látott vendég lett azonban a háznál Jack a bálványdöntő.

Egyszer aztán fogta magát Jack s megint igazi amerikai nekidurálással feketébe öltözött és — a dolog természetes folyamánként m. g. kérte a meglepett Senora Eruzzitól a leány kezét.

A Senore nem nevetett ugyan a szemeközé; sőt igen szívesen meghalgatta és kitérően válaszolt; hanem másnap reggel megint az a meglepetés érte Jacket, hogy amikor tiszteletét óhajtotta tenni, azzal fogadták, hogy ő nagyságáék hirtelen elutaztak az este és meg sem állanak Párisig.

Jacket ez a fordulat nem hozta ki sodrából. A legelső hajóval utánuk szaladt és szerencsésen fel is lelte őket.

Hogy mi történt azután, ez az epizód

Tanügy.

Iskolai értesítők.

II. A páli szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek vezetése alatt álló trencsényi intézet értesítője. Valahányszor alkalmunk van egy fejlődő kath. intézetről csak némi beszámolást írunk, az mindig örömmel tölt el bennünket. Az irgalmas nővérek trencsényi leányiskolája még nem ünnepelhette negyedszázados jubileumát, mert csak 1888-ban létesült, de róla mint szépen fejlődő és hivatását méltó módon betöltő intézetről kell írunk, mely a trencsényi hitéleten eddig is sokat lendített. Mint kisdied intézet kezdte működését, sok akadály és előítélet dördült működése elé, de a vezetők a jó Istenbe vetett bizalommal haladtak előre, az osztatlan elemi osztályok és ovoda bővültek, fölépült az állami felsőleányiskolával versenyző kath. polgári leányiskola, megnyitott és bővült az internatus, és gyakorlati célokat szolgál az intézetben levő magánjellegű varrósiskola. Mindez pedig az életben sokszor félreismert Gyűresék János egykori nyitrai kanonok nemes szívét dicséri. Az ovodába járt 111 gyermek, az elemi osztályokat 201 leányka látogatta, a nyilvános polgáriban 134 leány tanult, a varró iskolát 33-an látogatták. Ezen évről-évre emelkedő számok mindenestre az intézet jó hírneve mellett szólnak, az internatusbeli növendékek száma 78, ami örvendetes esemény. Az értesítőt dr. Keller Lajos tanár „A hazafiságról” szóló rövid, de velős beszéde vezeti be. A mult esztendő második felében az intézet igazgatója: Krasznayánszky János súlyosan megbetegedett, s alig fejezték be az esztendőt, nemes lelke visszatért Alkotójához. Az agilis fiatal ember sokat létesített, buzgó vezető, lelkes hittanár, önfeláldozó congregatio vezető volt. Nyugodjék az Úr Jézus szeretetében. Helyette működött Gáli József esperes és áll. felsőleányiskolai hittanár. Az intézet működéséből kiemeljük a Tichy Sándor lazarista által vezetett lelki gyakorlatokat, a Mária-Congregatio és Örzőangyal társulat eredményes működését, a hazafias nevelés emelésére rendezett ünnepélyeket. Tanítottak az intézetben zenét és franciányelvet is rendkívüli tantárgyak gyanánt. Az igazgatón kívül egy-két óra kivételével okleveles irgalmas nővérek tanítottak. A tanulás eredménye igen jó. Örvendenünk azon, ha a jövőre is ezen szépen fejlődő intézetről hasonló elismeréssel nyilatkozhatnánk.

III. A trencsényi királyi katolikus főgymnasium értesítője már annyiban is érdekes, hogy a vezető helyen Keller Lajos dr. pedagógiai tárgyat fejteget, ami napjainkban ritkaság számba megy; ennek az okát abban sejtem, hogy van igen sok jó tanár, de kevés közöttük a paedagogus. A szerző igen sok helyes principiumot állít az egyéni nevelésről, e sorok irójának nézetét kifejezi maga a szerző értékesének végén, midőn azt mondja: „Nem

rendkívül érdekes s egy regényíró tollára érdemes.

Bennünket azonban csak a vége érdekelt, a mely e rövid újsághírből derül ki:

Mr. Jack de Saulles és bájos neje, Blanka, New-Yorkban a Hotel Plazaban béreltek elegáns lakosztályt...

Sziporka.

A két rimelő. Abban a „boldog” korszakban, mikor még a deres volt az igazságszolgáltatás gyors és legjobb eszköze, s a közigazgatás is ez uton érintkezett a nem épen szerencsés ügyes-bajos polgárokkal, a pandurok behoztak egy esavargót is a szolgabíróhoz. Humorista volt az istenadta s azt hitte, hogy itt is ragyogtathatja szellemességét s folyton rimekben beszélt.

A nationale felvételénél kérde tőle a szolgabíró németül:

— Hogy hívják?
— Franz Ranzig.
— Hova való?
— Aus Danzig.
— Hány éves?
— Etliche zwanzig.
— Helyes! Szól a szolgabíró (a hajduhoz) gibeb ihm fünfundzwanzig!

törekedtem újsághajhászatra, amit elmondtam, abban sok új dolog bizonyára nincsen. Az is lehet, hogy itt-ott az ellenkező nézetnek több híve van. De... azt hiszem, hogy néhány figyelmes füle mégis találkozik." Nagyon helyes az értesítő 6-ik oldalán közölt kijelentése a vallás-erkölcsi nevelésről, mert e kettőt egymástól elválasztani a gyakorlatban nem lehet: „a heti két vallástani óra nevelésesen elegendő. A tanári kar minden egyes tagjának figyelmes, egyöntetű, tehát óriási fáradságot igénylő munkájára van szükség a kitűzött cél elérésére.” Vivant sequentes. — Ki kell emelnünk a Maria-Congregatio működését, tagjainak száma 69 volt, erről a Congregatióról elismerő hangon mondja az értesítő 44 lapja: „A tanulók szolidabb erkölcesének és a vallásos életnek ápolásában az intézetben fennálló Maria-Congregatiónak jelentékeny része van.” Az ilyen bátor beszéd mindig elismerést érdemel. Ki kell emelnünk az igazgatói felügyeletet is, melynek szellemében az intézet működését az igazgató a tencsényi gymnasium régi jó hírnevét ily eljárással rövidesen visszaállítja. Az ifjuság válogatott csapata részt vett a komáromi kerületi tornaversenyen, ahol szép sikereket értek el, tanulmányi kirándulást rendeztek Csejthére, Pannónhalmára, Győrre és a szülői völgybe. Szép eredményt ért el az ifjuság a céllövészetben is. A levizsgázott 446 tanuló közül 262 katolikus és 132 izraelita (keresztényben 50%). Jelen 47, jó 122, elégséges 216, megbukott 61. Az ösztöndíjasok száma viszonyítva más intézetekhez elég nagy, az alumneum 38 tanulót élelmezett. Az intézet nemes hivatást tölt be, s ilyen lelkes vezetők mellett e nemes ügy csak előre mehet.

Ujdonságok.

Azon előfizetőinket, akiknek előfizetése folyó évi július 1-én lejárt, tisztelettel kérjük az előfizetés megújítására, a hátralékokat pedig hátralékaik beküldésére, hogy a lap küldése fennakadás nélkül történhessen.

NYITRAMEGYEI SZEMLE KIADÓHIVATALA.

Egyházmegyei hír. Gróf Batthyány Vilmos megyés püspök úr július 26-án egész napos utazással több hónapi tartózkodásra moesonoki kastélyába távozott. Ez időre az egyházmegyei iroda hivatalai is oda helyeztetek át. A megyés püspök úr minden hó első és harmadik keddjén Nyitrajára jön s a nagyobb püspöki papnevelőben tart kihallgatást.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Novotny Ferenc pénzügyi irodatisztet a nyitrai pénzügyigazgatóságnál a X. fizetési osztályba nevezte ki.

A pozsonyi posta és táviró igazgatóság Péry József nyitrai posta és táviró segéd-tisztet segédellenőrré nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter Piacsek Rezső jogszigorlót a nyitrai megyei kir. tanfelügyelőséghez díjtalan tolnokká nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Kiss János ideiglenes minőségű fizetés nélküli nyitrai megyei tanfelügyelőségi tolnokot Szepes vármegye tanfelügyelőségéhez helyezte át.

Kirendelés. A m. kir. igazságügyminiszter a nyitrai kir. törvényszék területére Turtsányi Károly kir. törvényszéki bírót vizsgálóbíróvá rendelte ki.

A nyitraiak az eucharisztikus kongresszuson, mint már most megállapítható szép számban fognak részt venni. A katolikus értekezlet buzdító beszédei társadalmunk minden osztályában élénk visszhangot keltettek. A papságon kívül, melyből mint természetes, sokan jelentkeznek, katolikus világi uraink, s a hölgy közönség, első sorban az oltáregylet tagjai igen szépen lesznek képviselve. A szegényebb nép, a munkásosztály is kiveszi a részét a katolikus ünnepből. A ker. szociális egyesület 12 tagú csoporttal képviselteti magát, mely az egyesületi Mária zászlóval vesz részt a szept. 15-iki eucharisztikus körmeneten.

A nemzetközi eucharisztikus kongresszusra vonatkozólag újabbán Hornig Károly veszprémi püspök bocsátott ki körlevelet, melyben részletesen tudatja a szükséges tájékoztatást. A veszprémi egyházmegyei bizottság Festetics Taszilóné hercegné és Esterházy Sándor gróf alelnökök vezetésével a mozgalom érdekében értekezletet tartott. A kongresszus kimagasló eseménye szept. 15-én tartandó nagy körmenet lesz, melyen a titkos tanácsosok, kamarások és asztalnokok lóháton, illetőleg az először említettek esetleg saját diszhintajukon vehetnek részt, magyar urak pedig általában a lehetőség szerint magyar diszruhában jelennek meg. Az Országos Kath. Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága ezt az érdekeltekkel ezután is közli. A kongresszus befejezése után 16-án Nágl Ferenc, bécsi bíboros hercegérsek vezetésével a résztvevők Máriazellbe zárandokolnak. Ehhez az uthoz a vasúttársaság kedvezményes áron kilátás-kocsikból összeállított különvonatokat bocsát rendelkezésre.

A bíboros hercegprímás XI. körlevelében hívja fel az esztergomi főegyházmegye papjait, tanítóit és híveit a szeptember hó közepén tartandó kongresszusra. A körlevél elsősorban közli a kongresszus általános rendjét, azután a magyar csoport külön értekezleteinek tárgyszorát, végül pedig az Országos Katholikus Szövetség, mint a magyar csoport középponti bizottsága által kiadott részletes tájékoztató szövegét idézett szövegét. Ugyancsak most jelent meg Fischer-Colbrie Agost kassai püspöknek, a magyar csoport egyházi elnökének VIII. körlevele, melyben a magyar bizottság által kibocsátott felhívás lelkes bevezető részét közli, azután kifejezi azt az óhaját, hogy a kassai egyházmegye minél tekintélyesebb számban legyen ott a kongresszuson, figyelmezteti a papságot az Országos Katholikus Szövetség által kiadott és országsszerte szétküldött terjedelmes ismertető füzetre, végül tudatja azok névsorát, akik a kassai egyházmegyében az előkészítésnél közreműködnek.

Adományok. A fájdalmas Szűz Anya szobrára újabb adakoztak: Jakubovics Sándorné 2 kor. 40 fill., Kvassay Matild 5 kor., Jézus szent nevében 10 kor., Özv. Herverth Antalné 20 kor., Miklóssy Rezső (Nemsó) 5 kor., Dosztál Tibor IV. o. tanuló (Holics) 5 kor., özv. Krausz Ferencné 4 kor., özv. Sztranyovszky Ferencné 10 kor., Bottka Rezsóné 4 kor., Karsay Matild II. 5 kor. Összesen 70 kor. 40 fill. Utolsó kimutatás 433 kor. 20 fill. Főösszeg 503 kor. 60 fill. — Szida Kálmán esp.-plebános.

A wieni eucharisztikus kongresszuson való részvételüket bejelentették, illetve tagdíjjaikat megváltották eddig: dr. Bartossik Antal apátkanonok, dr. Puchovszky Bálint kanonok, Szida Kálmán esperes-plebános, özv. Bangha Istvánné, özv. Herverth Antalné, özv. Szidál Arnoldné. Az iparos osztályból: Braun György, Bednárovics Agost, Sinkovics Vince, Viola Béla, Schweitzer Sándor, Marisler József, Jedlicska Gyula, Brazátor Ferenc, Brindál Ignác, Chadernoch Mihály, Forró Lajos, Teleki Gyula. — Felkérem mindazokat, akik a kongresszuson résztvenni szándékoznak, sziveskedjenek most már haladéktalanul jelentkezni, nehogy a tagsági jegyek és vasúti igazolványok kiállítására és szétküldésére körül — az utolsó napokban várható torlódás következtében — fennakadás és zavar álljon elő.

Szida Kálmán, oltáregyleti igazgató.

Gyémánt mise. Zsembery Nándor, szerzetes nevében Rezső, volt szerzetesrendi provinciális, jelenleg a galgóczi zárdában nyugalomban levő s az összes magyarországi szent Ferencrendiek között legidősebb szerzetes, folyó hó 23-án ünnepelte felszentelésének 60-ik évfordulóját. Ez alkalommal minden tekintetben impozáns és igazán lélekemelő ünnepélynek volt színhelye a galgóczi ferencendi zárdában. Az ünnepély reggel hálaadó istentisztelettel vette kezdetét, melyet maga a jubiláns atya mutatott be fényes papi segédlettel. Utánna pápai áldásban részesítette a nagy számban összegyűlt híveket, — mely fakultásban egy sajátkezűleg irt s üdvkivánatokkal teljes levélben maga a Szentatya részesítette a nagy érdemeket szerzett jubilánst. Délután a kolostor nagy könyvtár helyiségében egy jól sikerült diszgyűlés keretében róttá le a provinciának itt lévő első és másodéves theologus növendékpapsága hálaadója a jubiláns iránt, a követ-

kező műsorral: 1. Jubileumi induló: Ivanoviétől, előadja a hittanhallgatók zenekara. 2. Megnyitó, tartja Arkangyal atya. 3. Ünnepi óda, szav. Gellért pn., a szerző. 4. Abe edlanten, Idyll: Eilenbergtől, előadja a hittanhallgatók zenekara. 5. Ünnepi beszéd, tartja Alfonz pn. 6. A nihilisták. (3 felvonás). Irta: Hoffmann-Sehamburg György, előadja a papnövendékek. 7. Zárszó, tartja Kelemen atya. 8. Induló, Lindertől, előadja a hittanhallgatók zenekara.

Zsembery Rezső 1829. márc. 28-án született Eperjesen nemes szülőktől; középiskolai tanulmányainak elvégzése után 1847. szept. 27-én belépett sz. Ferenc rendjébe. Pappá szenteltetett 1852. júl. 23-án. Mint pap és tanár a következő helyeken működött: Poroszkán, Kőrömbányán, Sirókán, Alsósebesen, Eperjesen, Galgócon, a hol provinciálissá lett választva először 1887-, majd ismét 1893-ban, ez idő óta Galgócon tartózkodik, ahol mindenképp szeretve és tisztelve működik még tovább is fáradhatatlanul az Úr szőlőjében. — Ad multos annos!

Népünnepély. Ma jótékony célú népünnepély lesz a nyitrai sörkertben az Országos Gyermekvédő Liga és a Nyitrai Keresztény Nőegylet javára. A sátrakban pezsgőt, bort, tréfás tárgyakat, virágot, cukorsüteményt és piperetárgyakat fognak a hölgyek árusítani. Lesz szépségverseny, tombola, világpósta és tűzijáték. Belépődíj személyjegy 60 fillér, gyermekjegy 30 fillér. Az ünnepélyen Jónás Józsi zenekarán kívül még az érsekvári vasutasok zenekara is játszik.

Uj iskolák építése. A vallás és közoktatásügyi miniszter Nyitra megyében több új iskola és óvoda építését engedélyezte. A nyitrai rakorosi állami óvoda építésére 38,385 kor. 92 fill. lett előirányozva. A versenytárgyalás határnapja f. évi augusztus 6-ika. — A csornoki állami elemi iskola építési munkálataira 38,006 kor. 81 fillér lett előirányozva. A versenytárgyalás augusztus hó 10-én lesz megtartva. — A kesselőkői r. k. iskola részére 14,400 kor. költséggel szintén új iskolaépület lesz emelve 1913. év tavaszán. Kispapszabadin pedig egy új tanterem és egy tanítói lak 11,860 korona költséggel. Az árlejtés f. évi augusztus 25-én ejtetik meg.

Halálozás. Horváth Artur, nyitrai vármegyei árvászéki hivatalnok július hó 22-én meghalt Nyitrán. Özvegye és két árvája gyászolja.

A nyitrai vasúti állomás nagy arányú bővítési munkálatai serényen folynak a nyári nap hevében verekkel dolgozó földmunkások keze alatt. A dinamit s a döntő gépek naponként működnek, a sziklás föld egész tömegei szakadnak ki helyükről s a táj régi alakjából gyorsan bontakoznak ki az új kép vonásai. A sétálók élvezettel szemlélik a nyugzó munkásságot tereszterű sürgős forgását. Csak az ismételt előforduló balesetek né történnének. Hol a föld temet el egy munkást, hol a dinamit sebesít meg egy másikat. Nehéz ugyan minden bajt elkerülni az ilyen munkánál, de kellő óvintézkedések mellett talán mégis lehetséges volna.

A szociáldemokrácia száma-dása. A munkásviszonyok behatóbb ismerője, ki e mozgalmat nem a pesti vérfürdőhöz hasonló mutatóvályokból, hanem a szervezett életképességét jelentő tényekből akarja megítélni, megnyugvással konstatálja, hogy e meghamisított szociális törekvésnek nálunk nincs jövője. Sajnos, sokan vannak még úgy a munkások, mint munkaadók között, kiket a kifejtett terror lefogva tart, vagy a piros nyakravaló elbűvöl, de ez az igazat nem tarthat sokáig. Ha csak egészen nem mondunk le a munkásosztály szellemi és erkölcsi haladásáról, biztosra kell vennünk, hogy az üres jelszavakkal minden komoly eredmény nélkül dolgozó mozgalmából kiábrándul. A legújabb zárszámadás, melyet a Szakszervezeti értesítőben olvashatunk, a szociáldemokrácia lényeges és úgyszólván egyedüli törekvéseit az 1911. évben 206 sztrájkban, 21 kizárásban, a 8 órai munkaidőért folyt harcokban s közel 5 millió kor. munkabéremelésben állapítja meg. Az első tekintetre jól festő számok, az előző évekkkel összehasonlítva óriási esökkenést mutatnak, pedig a kimutatott eredményért oly agitációt és harcokat fejtettek ki, mint azelőtt talán soha. Ha hozzávesszük, hogy a sztrájkot rendszeren a munkás fizeti meg drága áron, hogy a munkabéremelést s a munkaidő

leszállítását csakugy lehetne tovább fokozni, ha növeljük a szorgalmat, szaktudást, lelkiismeretes munkakivítést s a munkaadóval való barátságos viszonyt, amiknek mindenütt az ellenkezőjére törekszik a szociáldemokrácia, világos, hogy a sztrájkokról, béremelésről s munkaidő csökkentéséről szóló statisztikák megszűnnek, vagy pedig úgy megritkítják a munkaadók sorait, hogy a százazatokra menő munkásoknak nem lesz ki ellen sztrájkolni, a munkaszünet akár egész héten át tarthat, de azután éhbérért sem találunk rendes munkát. Oly tényekről, melyek valódi szociális törekvések gyümölcsei, a szervezettek taglétszámának növekvéséről, a munkanélküliség kiküszöbölése vagy segélyezéséről, a munkás szellemi képzéséről, erkölcsi neveléséről, anyagi gyarapodására alkalmas eszközökről, melyeknek a szövetkezetek, a szociáldemokrata évkönyvek keveset vagy semmit sem tudnak. Ep azért, mint minden szédelés, kell hogy hamarosan véget érjen.

Köszönetnyilvánítás. A zabori szent Orbán kápolna gondozója a hegyközségi előjáróság ezúton mond köszönetet az ismeretlen kegyes adakozónak, aki a kápolna ingóságait e napokban egy értékes kókusz-szőnyeggel gyarapította. A nyaralótelep ajtatos közönsége különben értesítettik, hogy az iskolai szünetek alatt a kápolnában naponként reggeli 7 órakor szent mise tartatik és a kápolna vásár- és ünnepnapon — akkor, amikor a mise 9 órakor lesz megtartva — többek óhaja folytán a délutáni órákban is nyitva áll.

A korcsmák zárvatartása. Alig van üdvösebb és sürgősebb kívánsága a nép erkölcsi és anyagi jólétével törődő összes tényezőknél mint az, hogy a községi korcsmák vásár- és ünnepnapokon zárva legyenek. A népművelés érdekeinek örömeivel üdvözöljük a közigazgatásnak minden lépését, mely ez ügyben jelent. Legújabbban a nyitrai járás főszolgabírája adott ki ily értelmű rendeletet, mely szerint 1. a korcsmák minden vasár és ünnepnapon délelőtt fél 9-től 12-ig, délután fél 2-től 4-ig zárva tartassanak. 2. A vásár- és ünnepnapot megelőző napokon csak este 7 óráig legyenek nyitva. 3. A rendelet szigorú végrehajtását a községi előjáróság egy ellenőrző egyén által figyelemmel kísélni tartozik. 4. A borközi állapotban egyéneknek italt kiszolgáltatni s a 15 éven aluli gyermekeknek a korcsmákban tartózkodni nem szabad. Az intézkedés hathatósabb érvényesítése érdekében a főszolgabíró a lelkészek és tanítók támogatását kéri.

Uj vasuti megállóhelyek. A magyar kir. állam vasutak Alsókörsény község közelében megállóhelyet rendszeresítenek, mely állomás neve „Alsókörsény” lesz. Tervbe van véve az egerszegi megállóhely is.

A felsőelefánti ligatelep ünnepe. Az országos gyermekvédő ligának megalapítója és fenkolt lelki zaslóvivője Edelsheim Gyula Lipót gróf már hét nyáron keresztül látja vendégül a ligának üdülésre, jó levegőre szoruló 40 gyermekét e célra berendezett egyik felsőelefánti kastélyában. Végtelen örömmel jönnek a kis üdülők, mert tudják, hogy nemcsak gondtalan napokat tölthetnek e pazar helyen, melyek halovány areukra rövidesen az egészség pirját rávarázsolják, de biztosak is benne, hogy a nemeslelkű grófi család szive melegébe fogadja őket és sok testi-lelki jóban lesz részük. Julius 18-án, azon alkalomból, hogy a grófi család elefánti birtokáról több hétre távozni készült a kis üdülő csapat, hogy végtelen hálóját a sok nyújtott jóért és szeretetért kimutassa a telep tennispályáján, a terebélyes, lombáttras fák árnyában kedves ünnepélyt rendezett a grófi család tiszteletére. Több meghívott vendég körében megjelent az egész grófi család is. A műsor karénekekből, táncból, szavallatokból és három vígjátékból volt összeállítva. Az egyik költői lelkületű felügyelő kisasszony lelkes fáradozásának s művészként sikerült a kis ligásokkal oly kedves, megható előadást rendezni, hogy a néző közönség igaz meglepedésének többször adott hangos kifejezést. Mindegyik szereplő megállta helyét s tehetségéhez képest mesterien oldotta meg a ráruházott szerepet. Megható volt az előadás végén a ligások szövege, melyben mély szívből fakadó szóval megköszönték a grófi család nemes, páratlan szeretetét s ama sok jótéteményt, melyben napról-napra részesültek.

A F. M. K. E. XXX. évi közgyűlése. A Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület augusztus 20-án Iglón tartja harmadik évi közgyűlését *Craus István* Nyitra vármegye főispánjának elnöke alatt. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére három egyesületi tag kiküldése. 3. Hajnóczy R. József dr. kir. tanácsos, Szepes vármegye kir. tanfelügyelőjének emlékbeszéde néhai Repsik János, az egyesület legnagyobb alapítója fölött. 4. Az elnökség 1911/1912. évi jelentése és az igazgató választmány kapcsolatos határozati javaslatai. 5. Az egyesület 1911. évi öszszzárszámadása és a vonatkozó törvényszerű fölmentvény megszavazása. 6. Az egyesület 1913. évi öszszköltségvetésének megállapítása. 7. Az 1913. évi közgyűlés helyének meghatározása. 8. Indítványok, amelyek az alapszabályok 16. §-a értelmében az elnökséghez szabályszerű időben beérkeztek. A közgyűléssel kapcsolatosan a Magyar Kárpát-egyesület több kirándulást tervez a Tátrába, a Dunajeczen át Zakopanába. Csorbatóra stb. A F. M. K. E. elnöksége fölkéri az egyesület tagjait, a kik a közgyűlésen részt venni óhajtanak, hogy azt a központi főtitkári hivatalban (Nyitra) bejelenteni sziveskedjenek.

Uj lourdesi kápolna. A Máriahegy alján épült városrészen három év előtt tették le az első ház alapkövét a ker. szociális egyesület üzleti épületéhez. Az alapkö megáldást szeptember 8-án gróf *Baththyány* Vilmos megyés püspök úr végezte. Akkor még igen sok akadályba ütközött a „ker. szociális telep” létesítése s nehéz volt elhinni, hogy a félreeső szántóföldön egy-két év alatt népes utak nyílhatnak. Most, hogy alig van 10—12 be nem épített telek s a vállalkozással kapcsolatos minden kérdés megoldatott, az egész munka befejezettnek tekinthető. *Kottosovskyy* Alajos máriahegyi lelkész buzgólkodásából e befejezés egy nagyszabású ünnepségben nyer majd kifejezést. A Szarkahegyi-út vége felé található természetes barlangból, *Králik* Adolf főmérnök rajzai szerint díszes lourdesi kápolnát alakítanak, melynek építése már meg is kezdődött s valószínűleg októberben lesz a megáldása.

Lelkigyakorlatok. A Jézustársaság nagyszombati házában főnöke tisztelettel tudatja a fot. papsággal, hogy a vezetése alatt álló nagyszombati rendházban 3—3 napos lelki-gyakorlatot rendez a papok részére augusztus 6, 7, 8, szeptember 24, 25, 26, október 8, 9, 10, november 12, 13, 14, december 10, 11, 12. A kik résztvenni óhajtanak, idejében jelentkezni sziveskedjenek, mert a rendház csak meghatározott számban fogadhatja be a jelentkezőket.

Felülfizetések nyugtázása. A ker. szociálisták nyári mulatságán a jegypénztárnál felülfizettek: özv. *Herberth* Antalné 20 kor. *Belák* József 3 kor. dr. *Cserenyey* István, *Filkorn* Jenő, *Weigl* Antal, *Wagenhoffer* Jakab 2—2 kor. *Szmidá* Kálmán, *Rektory* Gyula, *Baglyas* Márton, *Kapsz* Lajos, *Zapletal* Ferenc 1—1 kor. *Behul* Albert 50 fillér. A kegyes adományokért ezúton is hálás köszönetet mond a rendezőség.

Az új adótörvények. Miután az új adótörvények 1913. január 1-én életbe lépnek és az öszzeíró bizottságok már ez idén öszszel fogják működésüket felvenni, tekintettel továbbá a vallomási kényszerre „Az új adótörvények népszerű ismertetése” cím alatt igen időszerű füzetet írt *Wolf* Zsigmond közigazdasági író, törvényhatósági bizottsági tag Pozsonyban. A füzet röviden és mégis kimerítően ismerteti az új adótörvényeket, nagyon népszerűen, még a laikus részére is érthetően van megírva és a témát érdekesen és vonzóan tárgyalja.

Szól az „általános kereseti adóról”, mely az eddig volt I—IV. osztályú adó helyett lép életbe s évenként vetetik ki 800—1000 korona öszszjövedelem után 1%, 1000—2000 korona után 2%, 2000 koronán túl 3%. Bevallandó minden kereset, még mellékjövedelmek is, ellenben az adó 5—10—15%-ka vethető ki birságként. A bevallás oly részletes brutto és netto tételeket kíván, mi legfőbb üzletnél szinte lehetetlen. Az új törvényben az adókules tetemesen le van szállítva, hogy a bevallás öszszinté legyen, ezt azonban aligha éri el a törvény, mert azon intézkedése, hogy a miniszter, ha az adókiadás nem jövedelmez eleget, pótdadót vethet ki a bevallott adó 33%-ig sőt azontúl,

épen a becsületes bevallókat sújtana leginkább. A törvény adómentes létminimumot is megállapít, 800 koronánál kevesebb jövedelem adómentes. Csakhogy a 800 koronába mindenemű jövedelem felszámítottatik s így a legszegényebb családnál is 800 koronánál nagyobb jövedelem tételezhető fel a mai életviszonyok között. Az adókiadó bizottság működése, melybe az adózó polgárok köréből is többen vétetnek fel, titkos és minden adózó a bizottság elé kerül. A kereseti adón kívül minden polgár jövedelme még külön adó alá esik, ez, azonban minthogy az eddig kivetett pótlék elmarad, sok esetben inkább csökkenti, mint növeli az öszszadót.

A füzet a kiadónál: Angermayer Károly pozsonyi cégnél és minden könyvkereskedésben kapható. Ara 1 korona.

Halálos baleset. Július 20-án Érsekújvárról azt a hirt röpitettek minden felé, hogy az ottani állomáson a keleti express öszszeütött egy gyorsvonattal. Tizenhat sebesültről adott hírt a táviró. Mint később kiderült, a hír nem bizonyult valósnak, amennyiben nem az érsekújvári, hanem a zsitvaföldemesi állomáson történt a baleset. Július 19-én délelőtt *Lauffer* Lipót szenci birtokos vejevel, *Klein* Józseffel, éppen akkor akart átkelni a vasúti átjárón, mikor a maróti személyvonat berobogott az állomásra. A rohanó mozdony elkapta a koesi hátsó részét és a hátul ülő *Laufert* és *Kleint* kiröpitette a kocsiból. *Klein* még az úton meghalt, *Laufert* az érsekújvári kórházba szállították.

Kolerin-járvány. Apátkolos, Nagykolos és Jaskafalu községekben (kolosi völgyben) már második hete terjed bizonyos kolerin-szerű rosszulletté kapcsolatos járványbetegség. A baj, melynek valószínűleg fertőzött víz az okozója, annál aggasztóbb, mert a körorvos szabadságon van s más nem törődik a dologgal.

Második villamos vezeték Galgócra Nagyapolcsányba. A galgóczi villamos telep igazgatósága ez év tavaszán elhatározta, hogy üzemzavarok lehetőleg csökkentése végett, — de meg a fogyasztás növekedése miatt is Galgócra Pásztoró, Attrak, Merőce, Rippény, Nyitraürmény és Tavarnok községek érintésével második villamos vezeték létesít. E vezeték már el is készült és a mult napokban indították meg rajta a 15000 volta erejű villamos áramot. Úgy értesültünk, hogy e vezetéknek folytatása is lesz egészen Trensénbányáig, így tehát Kinorány, Trensénbányán és több közbeeső kisközség is villamos világitással lesz ellátva. Ime a modern vívmányuk hódítása.

Hány állításköteles van Nyitra-megyében? A f. évi augusztus-szeptember havában Nyitra-megyében megejtendő sorozásra felhívott állításkötelesek száma a következő: A *privigyeyi* járásban 1028. A *vágújhelyi* járásban 1070. A *nyitrazsámbokrétai* járásban 477. A *pöstyényi* járásban 553. A *szenicei* járásban 1035. A *nagyapolcsányi* járásban 877. *Nyitra városában* 382. A *nyitrai* járásban 1018. A *miavai* járásban 903. A *vagsellyei* járásban 830. A *galgóczi* járásban 853. *Érsekújvár városban* 311. Az *érsekújvári* járásban 756. *Szokolca városban* 114. A *szokolcai* járásban 920.

Nyakszirtmerevedés. Pusztahatény községben mult héten több ember betegedett meg gyanus körülmények között. A betegség a nyakszirtmerevedés tüneteit mutatja. A veszélyes kór egy esetben halálos kimenetelű is volt.

Munkássors. *Misina* István nyitrai munkás pénteken délután a temető melletti fakéreghántoló telepen a gép körül foglalatoskodott, miközben a gép elkapta jobb kezét és azt esuklójából elszakította. A sérültet beszállították a kórházba.

Megdézsmált postaküldemény. *Grünfeld* Ármín felsőduboványi bérlő a minap egy postaküldeményt kapott, amelyet valaki alaposan megdézsmált. A nagykosztolányi postán *Szobota* János ottani postamesterrel együtt feljelentést tettek a esendőrségnél. A esendőrség a felmerült gyanu alapján házkutatást tartott *Chudi* Anna eselődleányánál. Az ellopott féhérenemű, melynek értékét 120 koronára becsülik, a házkutatás alkalmával részben megkerült.

Helyreigazítás. Gatyás Józsefet, kinek szerencsétlen halálát lapunk is közölte, mint utóbb értesültünk, Neugebauer Nándor nyomdajelölt nem mozdította el állásától, hanem felmondás nélkül önként maradt ki a munkából s így alaptalan az a gyanu, mintha végzetes tettének a kenyérvetés lett volna az oka.

Szobatóz. Galgóceről írják lapunknak: Turasz Lipót galgóci kovácsmester neje mult héten férjének ebédet vitt a szekérgyárba és két apró gyermekét a lakásban bezárta. Időközben a szobában lévő forgács a tűzhely mellett tüzet fogott és már a szoba bútorzata is kezdett égni, midőn a szomszédok észrevették, hogy a lakásból füst jön ki. Az ajtót igyekeztek kinyitni, de az nem engedett, így az ablakon keresztül behatoltak az égő szobába. A gyermekek a füstől elájultak és csak a szabadban jöttek magukhoz. A tüzet rövid idő alatt sikerült elfojtani.

Pápai huszárok Érsekújvárott. Katonai körökből kiszivárgott hírek szerint Vác megszűnik a 6-ik honvédszázad székhelye lenni. Az érsekújvári osztályt elszakítják és azt a mai pápai 7-es huszárral egyesítik és Érsekújvár Páppal együtt képezi majd a 6-ik honvédszázadot. Az ezred törzse Páppan lesz.

Jubiláló szövetkezet. A rajeci fogyasztási szövetkezet július hó 24-én ülte meg fenállásának tizedik évfordulóját. A szövetkezet 1902-ik évben létesült és a tíz év üzletforgalma közel jár az egy millió koronához. Van saját szép üzlethelyisége és tartalékalapja hétezer korona. A tagok 2% árumegtérítést kapnak évenként. A szövetkezet kezdetben önállóan működött és csak 1906-ban csatlakozott a „Hangyá”-hoz, ahol megbízható áruforrásra és kitűnő ellenőrzésre talált. A szövetkezet tagjainak száma ezidő szerint 320; alaptőkéje pedig 5800 korona. Egy üzletrész értéke 10 korona.

Kifogták a vízbefult fiú hulláját. A mult pénteken eltűnt Karlovics-fiú hulláját szombaton délután kifogták a tűzoltók a zabori halastóból. A fiúcska, mint időközben kiderült, azon ürügy alatt, hogy nagyatyja látogatására megy Nyitrára, halászni ment a halastóhoz. E ténykedése közben megcsúszott és a tóba bukott, hol halálát lelta. — Minthogy ez, egy-két éven belül, már a második baleset, mely a tónál történt, igen üdvös dolog lenne, ha a hatóság arra kötelezné a bérlőt, hogy a kis területen fekvő halastavat kerítéssel vétesse körül.

Béresek élet-halál harca. A mult héten egy súlyosan sérült falusi embert hoztak be a nyitrai kórházba. Testét több lösebb borította. Az illetőt Vasulka Menyhértnek hívják, béresgazda Busztin Henrik décskelecsényi gazdaságában. Sérülésének története a következő. F. hó 17-én történt, hogy szővitába elegyedett az ugyanott szolgáló Pirsél Mihály szolga legényivel. Közben Pirsél őt megfenyegette, mire ő kést és botot fogott, hogy a támadóval szemben védekezzék. Pirsél erre revolvert rántott és Vasulka combjába lőtt. Vasulka, látván, hogy a revolverral szemben tehetetlen, menekülni igyekezett a helyszínről. Pirsél még két lövést tett utána, melyek mindegyike talált. A sérültet dr. Handler Jakab pályaorvos részesítette első orvosi segélyben és beküldte a kórházba. A lövöldöző Pirsél Mihályt letartóztatták.

Szélhámos könyöradománygyűjtő. A gróf Erdődy-uradalom galgóci igazgatóságához a mult héten beállított egy fiatal ember és a nemrég Galgócon letelepedett Szirmay József magánmérnök fiának adta ki magát. Az igazgatótól segélyt kért, ugymond atyja beteg és öt gyermeket kénytelen eltartani. Az igazgató megkönyörült rajta és 20 koronát esúztatott kezébe. Később kitűnt, hogy a fiatal ember közönséges szélhámos. A rendőrök mindenfelé keresték, de nyomtalanul eltűnt a községből.

Letartóztatott péksegéd. Kitűnő fogást tett vasárnap reggel a nyitrai rendőrség. Egy Wohlstein Béla nevű péksegéd nyomára bukkant a városban, a kit a pozsonyi kir. törvényszék egy nagybíróvály lopásból kifolyólag köröztetett. Wohlstein egyik ismerősénél tartózkodott Nyitrán. A rendőrök ezt megneveztek és a rossz utra tévedt fiatal embert lefűltek. Hétfőn délután kísérték át az ügyészséghez.

Hurokra került gyilkos bányamunkás. Megirtuk annak idején, hogy Kolacsek Rezső nyitrabányai bányamunkás fejcsével agyonütötte Bliszka János napszámost és a véres tett elkövetése után Németországba szökött. A gyilkost hosszas kutatás után elfogták és a héten hozták be a nyitrai kir. törvényszék fogházába. Az ügyet a nyitrai kir. esküdthírség legközelebbi ciklusán fogja tárgyalni.

Megkerült a kis szökevény. Megirtuk lapunkban, hogy Korgó Lajos szabótanoné július 1-én eltűnt Nyitráról. A szökevény a héten megkerült, miért is a rendőrkapitány az ellene kibocsátott körözvényt visszavonta.

Szabóék Trencsénteplicen. Szombaton, július hó 20-án kezdte meg előadásait Szabó Ferenc nyitrai színtársulata a Trencsénteplicéi nyári színházban. Lehár Ferenc operettje, a „Cigányszerelem” került színre Komlóssy Emma vendégfelléptével. A színházat zsűfoltig megtöltő közönség a vendégművésznőt egész este ünnepelte és több énekszámát megismételtette. Komlóssy Emma még hétfőn este is fellépett a „Böregériben.”

Körözött bérkocsis. Skornyak István pražnóci születésű, 24 éves bérkocsis a napokban alaposan leitta magát és óriási botrányt csapott az utcán, s állítólag több ablaktáblát is bevett. A rendőrség közbeszavaráss miatt megindította ellene az eljárást, de a jelles alak félve a következményektől megugrott Nyitráról. A rendőrkapitány elrendelte köröztesét.

Letartóztatott tolvaj. Az érsekújvári rendőrség mult héten letartóztatta Toth János vágveesei napszámost, aki a környékbeli vasúti állomásokon több ízben zsebmetészt követett el. Július hó 20-án kísérték át a nyitrai kir. ügyészséghez.

Versenytagyalás. Az 5. hadtest hadbiztossága versenytagyalást hirdet matrae tömésre való *fenyőgyapot* szállításra. Az ajánlatok benyújtásának határideje augusztus hó 17-dike. A szállítási hirdetmény a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál betekinthező.

A cs. és kir. hadügyminiszterium versenytagyalást hirdet a közös hadsereg által az 1914 évtől szükségelendő *ruházati és felszerelési bőr és szőrmeárakra, továbbá bőrre és szőrmekekre*. Az ajánlatok benyújtásának határideje folyó évi október hó elseje. A részletes versenytagyalási hirdetmény a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál betekinthező.

Közgazdaság.

A szőlő termés-kilátásai.

Magyarországnak ez idén nem lesz jó szőlőtermése. Egyrészt a telelés nem volt megfelelő, másrészt általában szeszélyes volt az idő. A szőlő virágzása sok helyütt nagyon elhúzódott, a normális évekhez képest 2-3 héttel később folyt le. Az állati kártevők közül a szőlőmoly és a szőlőpillonos mutatók, amelyek sok helyen pusztítanak. A növényi ellenségek közül úgy látszik, ismét a peronospora fogja megtizedelni a termést. Azonban a kár mégse oly nagy mint az agrárlapok és a földművelési kormány tendenciózan hirdetik. *Általában közepes termésre van kilátás.* A borüzlet esendes. Számot tevő készlet az országban nincs, csak éppen annyi, amely a belfogyasztás kielégítésére elég. Kivitelre célra nincs bor, pedig Ausztriából nagyon keresik a magyar tömegborokat. Egyes vidékeken odaát valóságos borinség uralkodik. A borárakban lényeges változás nem állott elő. Magasak most is, de emelkedésekre semmi kilátás. A termés végeredményében tekintettel, hogy már ma országszerte folyik a védekezés, jobb lesz, mint a gazdák első ijedségükben gondolták. A borkereskedelem rezerváltságát indokolt.

Irodalom.

A naturalizmus befolyása az európai kontinens gazdasági életére. Irta dr. Kiss Mihály. A társadalomtudomány körében értékes mű 17 érdekes fejezetben fejtegeti, mily káros hatással volt a naturalisztikus világnézet a társadalmi és gazdasági élet tényezőire. A naturalizmus be-

folyása alatt fejlődött az egyéni társadalom s gazdaság között fenálló egészségtelen viszony, neki tulajdonítható a tőke elszigetelése az élő társadalmi szervezettől s állandó harcba állítása a munkával. Az intellektuális képesség s az erkölcsi akaratere helyett a materiális felfogást emelte uralomra, a nemzeti mezőgazdaságot képtelenné tette nagy feladataira. A naturalizmus e pusztítását elősegítette a sajtónak nekiváradó része. Hatalomra jutva a gazdasági haladás eszközei, fogyasztás, forgalom, munka, gép tőke, hitel, mind ferde irányt vettek. Az olvasottságra valló munkát a társadalmi kérdések iránt érdeklődők haszonnal élvezhetik.

Nyilt-tér.

(E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.)

Tisztelt szerkesztő úr!

B. lapja f. é. július hó 21-iki számában személyemre vonatkozó közleményre tisztelettel kérem a következő nyilatkozatom közlését:

Rejtélyes célzatosággal tejesített rosszakarató koholmány az, hogy dr. Weisz Vilmos ügyvédet — akár e hó 16-án, akár más időben, megtámadtam, s tetteleg bántalmaztam. Dr. Weisz Vilmos ezen híresztelése folytán a büntető bíróságnál ellene rágalmazás miatt bűnvádi panaszt emeltem.

Tisztelettel
Palásthy Vilmos.

Csarnok.

Igaz történetek.

Irta: Luczianus.

I.

(Folytatás.)

Amint a tengertől az erdősegen át három stadionnyira (1/2 km.) haladtunk a szigeten, éreoszlopra bukkantunk, melyen alig olvasható görög nyelvű, kopott felirat állott: „Idáig jutott el Hercules és Dionysus!” A szikla közelében két lábnyomot vettünk észre; az egyik akkora volt, mint egy hold föld, a másik ellenben kisebb; véleményem szerint a kisebbik Dionysusé lehetett, a másik Herculesé. Térdet hajtottunk tehát s tovább vonultunk. Nem tettünk nagy utat, mikor egy folyóhoz érkezünk; a medrében bor folydogált, amely nagyon hasonlított a Chiossihoz. Árja oly nagy tömegekben hömpölygött tova, hogy némely helyein hajózható volt. Az a tudat, hogy az oszlopra illesztett felirat tanúsága szerint Dionysus itt járt, fokozta bizalmunkat. Minthogy tudni akartam, honnan ered a folyó, elindultam a parton fölfelé, de forrásra sehosem akadtam, hanem ehelyett találtam ott hatalmas fűrtökkel megrakott szőlőtőkét oly nagy mennyiségben, hogy a gyökerek táján kiszivárgó ragyogó boreppek egyesülve folyót alkottak. A folyóban tömérdek halat láttunk, melyek színre és izre olyanok voltak, mint a bor; fogtuk is néhányat s miután ettünk belőlük, mámorosak lettünk; később eszünkbe jutott, hogy vízi halakat kellene közléjük kevernünk, hogy az erős borizt esökkentsük.

Amint a folyó gázlóján a túlsó partra értünk, óriási mennyiségben esodálatos szőlőtöket találtunk; tőkájuk lent a föld színe fölé hatalmas és vaskos volt, fönt pedig deréktől fölfelé tökéletes női alakok meredtek a levegőbe. Így ábrázolja minálunk a művészet Daphné, amint Apollo karjai között szőlőtővé változik. Fönt az ujjai hegyéből hajtások sarjadtak s tele voltak fűrtökkel, a fejüket a haj helyén indák, levelek és szőlőfűrtök borították. Amint a közelükbe értünk, felénk nyújtották kezüket s az egyik lydiai, a másik indus, a legtöbbben pedig görög nyelven megszólítottak s a szánkron meg is esókolnak bennünket; s akit megcsókoltak, azt mámor és kábulás fogta el. Szőlőfűrtjeiket nem engedték

leszakítani, mert fájdalmat éreztek és sikoltoztak, mikor szakítani akartunk róluk. Társaim közül ketten, amint hozzájuk értek, nem tudtak szabadulni tőlük, hanem oda nőttek a tőhöz; legott gyökeret vert a lábuk, ujjaik hegyéből hajtások nőttek s az indák annyira összekúszták őket, mintha már termést is akartak volna hozni.

Ott hagytuk tehát őket, visszatértünk a hajóhoz s elbeszéltek társainknak a történeteket s két társunknak szállótökévé változását. Ezután megtöltöttünk néhány amphorát vízzel, néhányba meg bort merítettünk a folyóból. Az éjszakát a tengerpart közelében töltöttük. Kora reggel pedig erős szélfuvallat mellett tengerre szálltunk. Dél tájban, mikor a sziget már eltűnt szemünk elől, hirtelen forgószél kerekedett, körben táncoltatta hajónkat s körülbelül háromezer stadiumnyira (533 km.) levegőbe emelve többé nem bocsátotta vissza a tengerre, hanem megduzzasztotta a vitorlát s vitte tova a levegőben.

Hét napon és ugyanannyi éjen át haladtunk a levegőben, a nyolcadik napon nagy, ragyogó, gömbalakú s erős fénytől megvilágított földet vettünk észre, mely mint valami sziget függött a levegőben. Feléje irányítottuk utunkat, kiszálltunk a hajóból s fölkataván a szigetet, úgy találtuk, hogy a földet emberek lakják és művelik. Nappal onnan semmit sem láttunk, éjjel azonban sok szigetet vettünk észre a közelben, amelyek részint nagyobbak, részint kisebbek s színre a tűzhöz voltak hasonlók s egy más földet is láttunk alant városokkal, folyókkal, tengerekkel és hegyekkel s ezt mi a mi földünknek tartottuk.

Mikor elhatároztuk, hogy tovább megyünk, az u. n. hippogypusokkal találkozottunk, akik hatalmas keselyűkön lovagolnak s úgy használják őket, mint a lovakat szokás; a keselyűk ugyanis náluk óriási állatok s nagyobb részt háromfejük. Nagyságuk a következőkből ítélhetni meg. Minden egyes szárnyuk akkora, mint egy nagy teherhajónak az árbóca; az a rendeltetésük, hogy bejárják az országot s az idegeneket, akik oda vetődnek, a király elé vezessék. Minket is elfogtak s a király elé vezettek, aki a kinézésünk és ruhánk után felismert minket s így szólt: „Nemde görögök vagytok, idegenek?” S mikor helyeslőleg válaszoltunk, tovább faggatott: „Hogyan tudátok megtenni ezt a rengeteg utat a levegőn keresztül?” Miután mindent közöltem vele, elmondta, hogy ő maga is ember, Endymion a neve s egyszer alvás közben a földről elrabolták s úgy lett ennek az országnak a királya; ez a föld pedig nem más, mint a hold, mely a földről látható. Biztatott, hogy legyünk bátorsággal és semmi veszélytől se tartunk. Részünk lesz mindenben, amire csak szükségünk van. „Ha a háborút, melyet a nap lakói ellen viselek, szerencsésen befejezem”, folytatta a király, „igen boldog életetek létszen nálam”. S mi megkérdeztük, hogy kikkel áll hadi lábón s mi az oka az egyenlenségnek?

3896/1912.

Hirdetmény.

Nyitra város tanácsának 479/1912. számú határozata folytán közzéteszem, hogy a városi székházban a jövő 1913. évi február hó 1-től kezdve több rendű bolthelyiség lesz bérebevehető; aki ezen bolthelyiségek valamelyikét kibérelni óhajtaná, ajánlatát Nyitra város tanácsához mielőbb nyújtsa be.

Az elhelyezés rajza és a bérárak a városi számvevőnél betekinthetők. (Városház, I. emelet, ajtószám 7.)

Nyitra, 1912. évi július hó 23-án.

Tóth,
polgármester.

118. 1-1.

(P. H.)

11494/1912. p. sz.

Hirdetmény.

Skublies József, vigvári lakos, Vigvár község általános tagosításának megengedése iránt 3757/912. sz. alatt kérvényt nyújtván be, a kir. törvényszék a kérelem újabb tárgyalására határidőül **1912. évi augusztus hó 31-ik napjának délelőtti 10 óráját Vigvár község házához** kitézi s arra az összes tagosító érdekeltséget ezen hirdetménnyel megidézi s az eljárás fogantatásáig végezt az összes iratokat a kiküldött Links István kir. törvényszéki bírónak kiadja.

A kir. törvényszék figyelemzteni az érdekelteket, hogy a földművelésügyi miniszter úr 1912. évi január 5-ik napján 132061/VI. 3. 1911. szám alatt azt a határozatot hozta, hogy az általános tagosításba a községi belsőségek és az azokkal közvetlen összefüggésben levő „Ohradka” és „Sraehore” nevű gyümölcs- és zöldséggert dűlök, valamint a községi határból kivált és a rajtuk folytatott gazdálkodás miatt önálló tagokat alkotó gróf Pálffy, gróf Zámbojszky, Skublies és báró Kornfeld-féle birtokok kivételével a község egész határának egész területe bevonandó és hogy a tagosítás a községre hasznos és célszerűen keresztül vihető.

Ennélfogva az 1909. évi 30. I. M. számú rendelet 52. és 54. §-a értelmében a bíróság a tagosítást el fogja rendelni, ha a tagosítást kívánók birtoka a község tagosítandó területének egy negyed részét kiteszi. Az állami, törvényhatósági és községi vagyon, a közalapítványi javak, a közintézetek, a gyámság és gondnokság alatt levők birtoka a tagosítást kívánók birtokához fog számíttatni, a tárgyaláson meg nem jelenő felek pedig úgy fognak tekintettni, mint akik a tagosításba beleegyeznek.

Nyitrán, 1912. évi július hó 16-án.

A kir. törvényszék, mint urbéri bíróság.
Kiad. *Nyékhegyi* s. k. elnök, *Links* s. k. kir. tszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Kirchner
kezelő.

117 1-1

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PAPIRKERESKEDÉSSEN

**Egy 2 éves vizsla him
vadász kutya
vadászterület hiányában
50 kor.-ért eladó.**
(113 2-3) **R. k. Kántor**
Poroszká Trencsénm.

**Benedek Testvérek
polgári és egyenruha szabók
Nyitrán Tóth Vilmos-utca 15. sz.**

**Egyéves önkéntesi
felszerelést
jutányosan szállítunk!**

**A nyitrai 14. honvéd gyalogezred szer-
ződéses szállítója.**

116 1-10

Figyelem!

Megérkeztek:

Figyelem!

Friss lipthói túró
Friss ementhali sajt
Friss gróji sajt
Friss szalámi (magyar)
Friss saláta olaj
Friss uborka ecetben
Friss borecet izletes
Friss ásványvizek

**Raffia, kékkő, szőlőkötözőfonál,
finom zabori bor:**
1 nagy üveg zamatos bor 1.— f.
1 nagy üveg zabor gyöngye 1-20 „
1 nagy üveg zabori rizling 1-30 „
1 nagy üveg zabori vörös 1-40 „
Üres palackok 10 f.-ért visszavétnek.

PÉCS EDE kereskedő és szőlőbirtokos NYITRÁN.

89. 12-52.

ALAPITTATOTT 1869. ÉVBEN

**NYITRAI NÉPBANK
MINT RÉSZV. TÁRS.**

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

11. 12. **Az igazgatóság.**

SZÉKHÁZA VÁROSHÁZTÉR 3.

WEIGL ANTALPAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZÍTŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, címádákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

17. 28-52.

JANKELA JÓZSEF:: épület- és ::
díszmű-bádogos

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

Készít és raktáron tart konyhaberendezéseket, zománczott kék edényeket, fürdőkádakat, angol szobaclosetteket, szabadalmazott John-féle kéménytoldókat és mosógépeket, stb. stb. Elvállal házbefedéseket házi villanycsengők felszerelését, villámhárítókat, vízvezetékek felszerelését és javítását, fekvő- és lógócsatornákat stb. stb. pontosan és mérsékelt áron. :::::

⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙⊙

Nyitra, Hid-u. 14.

(41 24-52)

Hirdetések

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papírkereskedésében, — ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

**Fénykép !
ujdonság ■****6 drb fényképet !
egy koronáért !**

készíték bármely beküldött képről 4 cm. széles 6 cm. magas alakban.

Életnagyságú mellkép48×64 cm. gyönyörű kivitelben már **8 K-tól feljebb kapható.**

Broscheok és medailonok olcsó árban. — Továbbá festmények és látképes levelezőlapok készítése a vidéken bárhol. — Vidéki megrendelések a legpontosabban készítettnek a már **20 év óta fennálló fényképészeti műteremben.**

95 10-10

**Rasofszky Béla fényképész
Nyitra Vármegye-u. 12.****WALTHERR GIDA**

katholikus cég, az arany érdemkereszt tulajd.

üvegfestészeteTelefon 70-01. **Veneczi és üveg mozaik** **intézete** Telefon 70-01.**Budapest, VIII., Conti-utca 25.**

Készít művészi kivitelű festett

TEPLOMABLAKOKAT

66. 30-52.

veneczi és üveg mozaikot a leg-egyszerűbbtől a leggazdagabb kivitelig jutányos árak mellett.

1909. évben készült munkák:

Veszprémi székesegyház 32 ablak. — Hódcsági templom Bács m. 15 nagy ablak. — Szigetvári templom 10 ablak. — Sátoraljaújhely 8 nagy ablak. — Sárospataki főtemplom 12 nagy ablak. — Szabadkai, Pécsi, Bártfai és Kóhalmi Szent Ferenc-rendi templomokban 47 nagy ablak. — Budapesti örökimádási templom 4 nagy ablak és 28 kisebb szőnyeg ablak. — Továbbá a Tornyosi, Németprónai és Trencsényi templom festett ablakai.

Színes mintarajzokat díjmentesen küldök. :: :: Számos kitüntetés és elismerés a készített munkák után. Kivánatra költségemen a helyszínre utazom.

Kitüntette az Orsz. Iparegyesület nagy ezüst érmével és dicséret oklevelével 1903.

SULGÁN ANDRÁS DIVATCIPÉSZ ÉS BÖRKERESKEDŐ

00000 NYITRÁN, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 7. SZÁM. 00000

Telefon szám: 144.

158. 41-0.

Telefon szám: 144.

A nagyérdemű közönség figyelmét bátor vagyok felhívni az üzletemben kiállított saját készítésű, elsőrendű cipő gyártmányaimra. Dacára a most mindenütt uralkodó drágaságnak, nagyban végzett bevásárlásaim folytán abban a helyzetben vagyok, hogy elsőrendű

férfi divat cipőket 14 kor.-tól 18 koronáig
női divat cipőket 12 kor.-tól 18 koronáig

szállíthatok. — A nagyérdemű közönség szives pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel **Sulgán András** divatcipész, bórkereskedő.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 29. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek megfelelően s higiénikusan berendezett

**díszes úri és női
fodrásztermét.**

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkákat, ugymint: loknikat, frizeteket, frufрукat, hajbetéteket, egész és félparókákat, hajfonatokat, női fésülést, haj és szakálfestést, tyukszemvágást jutányos áron.

Vesz vágott és kifésült hajat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Vidéki megrendeléseket pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvétellel eszközöl. :: ::

Hajfestékek nagy választékban minden színben. — Divatos hajmunkák készítése és raktára.

Kész hajfonatok 8 kor., turbán loknik, fűrtchignon 6 koronától feljebb minden létező színben kaphatók. 1 drb. loknikészítése saját hajból 50 fillér. 142. 46-52.

Ugyanott egy fiú tanoncnak felvétetik.

Szolid és pontos kiszolgálás!